Pirkkala

4.2.2019

Eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle

Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista HE 154/2018; erityisesti muiden kuin eläinlääkärien osallistumisesta valvontaan aiheutuvat vaikutukset valvontaeläinlääkärin tehtäviin / asemaan

Kiitän mahdollisuudesta lausua asiasta.

Huomioina esitän seuraavaa:

Suomeen on viimeisen vajaan kymmenen vuoden aikana luotu eläinsuojeluvalvontaa suorittamaan toimiva ja riippumaton valvontaeläinlääkärijärjestelmä. Viranomaistoiminta on tehostunut ja se on vaikuttavaa. Yhteistyökuvioita eri viranomaisten kesken on luotu ja valvonta on ammattimaistunut. Valvontaeläinlääkärijärjestelmää ei pidä uuden lain myötä romuttaa, vaan kehittää sitä edelleen. Muiden ammattikuntien liittäminen eläinsuojeluvalvonnan henkilöstöön eläinlääkärin ja poliisin lisäksi ei ole tarpeellista, eikä saavutettavissa oleviin kustannussäästöihin nähden perusteltua.

Toimiva valvontajärjestelmä edellyttää käytännön valvontaa suorittavalta virkamieheltä vankkaa asiantuntemusta eläinten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä juridista ja hallinnollista osaamista. Eläinlääkärin koulutus sisältää tarvittavan laajan osaamisen, ja muuta valvontaan riittävästi pätevöittävää koulutusta Suomessa ei ole. Muiden, kapea-alaisempien ammattikuntien tekemänä eläinsuojeluvalvonta kutistuu helposti olosuhdevalvonnaksi, jolloin eläinten terveyden, kunnon, käyttäytymisen ja olosuhteiden muodostama kokonaisuus ja mahdolliset seuraukset eläimille jäävät hahmottamatta. Tällainen valvonta ei täytä lain tarkoitusta. Eläimen terveydentilan arviointi ja eläimen kokeman kärsimyksen selvittäminen ovat olennainen osa eläinsuojeluvalvontaa. Eläinlääkäreitä on Suomessa myös riittävästi tehtävän hoitamiseen.

Eläinsuojeluvalvontaan käytettiin Suomessa vuonna 2017 yhteensä n. 57 henkilötyövuotta (kunnat 44,6 htv, aluehallintovirastot n 12,5 htv; lähde Ruokavirasto). Ammattikunta on siis pieni ja saavutettavissa olevat kustannussäästöt korvaamalla siitä osa edullisemmalla työvoimalla melko vähäiset. Eläinlääkärien vähentyessä valvonnasta poliisin työt sillä saralla todennäköisesti myös hieman lisääntyisivät. Työtä tulisi kiireellisten päätösten ja paikan päällä suoritetun tutkinnan tekemisestä, jos eläinlääkäreitä ei ole riittävästi saapumaan aina tarvittaessa paikalle, ja tutkintaan liittyvänä lisätyönä, kun on kuultava sekä silminnäkijää että eläinlääkäriä, joka on tehnyt asiassa päätökset ja ehkä käynyt paikalla viiveellä. Valvontaeläinlääkärien ja muun henkilökunnan päällekkäinen työ sekä hallinnollinen työ lisääntyisivät myös väkisinkin muutoksen myötä. Toiminnan tehokkuus kärsisi.

Valvontaeläinlääkärin työnkuva muuttuisi entistä kuormittavampaan suuntaan, jos eläinlääkäri kutsuttaisi paikalle vasta ongelmien ilmettyä tai jos eläinlääkäri vastaisi ainoastaan hallinnollisten päätösten tekemisestä. Työn henkinen kuormittavuus on jo nyt suuri, eikä sitä pidä lisätä. Hallinnollinen päätöksenteko ilman omia silminnäkijähavaintoja olisi myös kohtuuttoman vaikeaa ja monessa tapauksessa asiasta olisi mahdotonta kantaa vastuuta, kun kyse on eläinten lisäksi niiden omistajan elinkeinosta, taloudesta tai omaisuudesta. Päätösvastuullisten eläinlääkärien määrän vähentäminen tekisi työstä raskaamman. Valvontaeläinlääkärin ammattitaidon ylläpitäminen myös vaikeutuisi huomattavasti, jos eläinlääkärin rooliksi jäisi ainoastaan vaikeiden eläinsuojeluongelmien hoito. Ammattitaidon ylläpitämisessä laaja näkemys eläinten pidosta on välttämätön.

Eläinsuojelurikosprosessissa eläinlääkärin asiantuntemus on välttämätön. Esitutkinnassa ja oikeustuomioistuimessa eläinlääkärin arvio eläimen kokemasta kivusta ja kärsimyksestä sekä sen hyvinvoinnille aiheutuneesta haitasta on asiakkaan oikeusturvan ja prosessin toimivuuden kannalta oleellinen. Ilman näiden seikkojen selvittämistä eläinsuojelurikosprosessia ei voida viedä loppuun saakka. Eläinlääkärin todistuksen arvo heikkenee huomattavasti, jos se perustuu toisen ihmisen tekemiin havaintoihin. Yksittäisten eläinten kokemasta kärsimyksestä on mahdotonta esittää luotettavaa ja varmaa todistusta ilman omia silminnäkijähavaintoja. Jos eläinlääkäri on käynyt paikalla vasta ensihavaintoja myöhemmin, on useimmiten tilanne jo jollakin tavoin muuttunut ja tapauksen arviointi vaikeutuu.

Pirkkala

4.2.2019

Eläinsuojeluvalvonnan käyntien jakamista ns. helppoihin olosuhdevalvontakäynteihin ja vaikeampiin ongelmakäynteihin on mahdotonta tehdä ennakolta, joten töitä ei voida jakaa myöskään sillä perusteella. Tällainen työnjako myös vähentäisi toiminnan tehokkuutta.

Valvontaeläinlääkärien riittävä määrä on turvattava myös toimivan eläintautivalvonnan ylläpitämiseksi maassamme.

Pirkkalassa 4.2.2019

Maria Wahlfors
valvontaeläinlääkäri
Pirkkalan kunta